

Rolnummer 631
Arrest nr. 27/94 van 22 maart 1994

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de Herkeuringsraad van de provincie Oost-Vlaanderen in zake Peter Vuylsteke.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, L. François, Y. de Wasseige en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest van onmiddellijk antwoord :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij beslissing van 25 november 1993 heeft de Herkeuringsraad van de provincie Oost-Vlaanderen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 43, § 2, van de gecoördineerde dienstplichtwetten (koninklijk besluit van 30 april 1962), zoals thans in werking sinds de wijziging ervan door artikel 15 van de wet van 1 december 1976 tot wijziging van de dienstplichtwetten (*Belgisch Staatsblad*, 15 december 1976), al dan niet strijdig met artikel 6 en/of artikel 6*bis* van de Grondwet, in zoverre het advocaten uitsluit om dienstplichtigen bij te staan of te vertegenwoordigen op terechtzittingen van herkeuringsraden ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil*

De eiser voor het verwijzend rechtscollege heeft als dienstplichtige van de lichte 1993 bij het gemeentebestuur van de militiewoonplaats op 25 januari 1992 een schriftelijke aanvraag laten toekomen waarbij hij verzoekt om vrijstelling of voorlopige afkeuring op lichamelijke grond.

Bij de openbare behandeling van zijn aanvraag door de Herkeuringsraad, waarbij hij ingevolge artikel 43, § 2, van de gecoördineerde dienstplichtwetten enkel mocht zijn vertegenwoordigd zijn door een gevolmachtigde die doctor in de geneeskunde diende te zijn, heeft hij een verweerschrift neergelegd waarin hij de Herkeuringsraad van de provincie Oost-Vlaanderen verzocht aan het Hof een prejudiciële vraag voor te leggen over de bestaanbaarheid van voornoemde wetsbepaling met de artikelen 6 en 6*bis* van de Grondwet, in zoverre zij advocaten uitsluit om dienstplichtigen bij te staan of te vertegenwoordigen op terechtzittingen van herkeuringsraden.

De Herkeuringsraad van de provincie Oost-Vlaanderen heeft het verzoek ontvankelijk verklaard en de verdere behandeling ten gronde voor onbepaalde tijd uitgesteld in dezelfde staat, opdat het Hof kan nagaan of de Grondwet op de gezegde wijze al dan niet werd geschonden.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is op 23 december 1993 ter griffie van het Hof ingekomen.

Bij beschikking van 23 december 1993 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Hof.

Op 20 januari 1994 hebben de rechters-verslaggevers L.P. Suetens en Y. de Wasseige, met toepassing van artikel 72, *in fine*, van de organieke wet, geoordeeld dat de procedure kan worden afgedaan met een arrest van onmiddellijk antwoord.

Van de conclusies van de rechters-verslaggevers is aan de partij in het bodemgeshil kennisgegeven bij op 20 januari 1994 ter post aangetekende brief.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

1. De gestelde vraag is identiek aan die welke door de Herkeuringsraad van de provincie Oost-Vlaanderen is gesteld bij beslissing van 15 april 1993 in zake S. Hermans (zaak met rolnummer 546); het Hof heeft die vraag beantwoord bij arrest van 20 januari 1994.

Ten deze vergt de gestelde vraag hetzelfde antwoord.

2. Artikel 15 van de wet van 1 december 1976 tot wijziging van de op 30 april 1962 gecoördineerde dienstplichtwetten heeft in artikel 43, § 2, van dezelfde gecördineerde wetten de woorden « zijn advocaat of zijn gevolmachtigde » vervangen door de woorden « of zijn gevolmachtigde, die doctor in de geneeskunde moet zijn », zodat die bepaling nu luidt : « § 2. Hij mag de aanvraag van de betrokkene niet onontvankelijk verklaren zonder de betrokkene te hebben opgeroepen om hem, of zijn gevolmachtigde, die doctor in de geneeskunde moet zijn, te horen en het hem mogelijk te maken een memorie of verweerschrift in te dienen. »

Volgens de inleidende toelichting van de Minister van Binnenlandse Zaken kwam het ontwerp van wet, dat leidde tot de wet van 1 december 1976, « in zijn geheel tegemoet aan diverse suggesties die het departement van Landsverdediging en het departement van Binnenlandse Zaken, op grond van de opgedane ervaring hebben gedaan. » (*Gedr.St.*, Kamer, 1975-1976, nr. 784/6, pp. 1-2; *Gedr. St.*, Senaat, 1975-1976, nr. 930/2, p. 1).

De in artikel 15 voorgestelde wijziging werd als volgt verantwoord : « Naar goed recht en in het belang van de dienstplichtige zelf is het dienstig gebleken te eisen dat de gevolmachtigde van de aanvrager de hoedanigheid van doctor in de geneeskunde heeft, daar voor de herkeuringsraden alleen aangelegenheden in verband met de lichamelijke geschiktheid of ongeschiktheid worden behandeld en geen enkele overweging van juridische aard bij de door die raden te nemen beslissingen voorzien wordt » (*Gedr. St.*, Kamer, 1975-1976, nr. 784/1, p. 6). In het verslag van de Kamercommissie voor de Binnenlandse Zaken werd de maatregel nader toegelicht met de volgende overweging : « De persoon die de dienstplichtige bijstaat of vertegenwoordigt, moet arts zijn. Dat is logisch, gezien het enige probleem dat ter bespreking komt de lichamelijke geschiktheid betreft. Deze wijziging moet een eind aan bepaalde misbruiken maken » (*Gedr.St.*, Kamer, 1975-1976, nr. 784/6, p. 6).

3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

4.1. De geschillen die aan de herkeuringsraden worden voorgelegd kunnen rechtsvragen oproepen, wat wordt aangetoond door artikel 50 van de gecoördineerde dienstplichtwetten dat voorziet in de mogelijkheid om de beslissingen van de herkeuringsraden te bestrijden met een voorziening in cassatie. De rechtspleging die voor de herkeuringsraden moet worden gevolgd, dient het recht van verdediging te eerbiedigen, omdat dit een algemeen rechtsbeginsel is.

Tot het recht van verdediging behoort het recht om zich door een advocaat te laten bijstaan. Door die bijstand op de terechtzittingen van de herkeuringsraden niet toe te staan, miskent de wetgever het recht van verdediging van een categorie van burgers. Aldus roept hij een onderscheid in het leven dat, gelet op de ter zake geldende beginselen, niet wordt verantwoord door de aangevoerde overwegingen.

4.2. Het recht te worden bijgestaan door een advocaat maakt weliswaar deel uit van de uitoefening van het recht van verdediging, doch geen enkel algemeen rechtsbeginsel waarborgt het recht zich voor een rechtscollege te laten vertegenwoordigen door een advocaat.

Wanneer de wetgever evenwel van oordeel is een bepaalde categorie van burgers die mogelijkheid van vertegenwoordiging te moeten ontnemen, moet hij zich hiervoor baseren op objectieve en redelijke overwegingen.

Uit de parlementaire voorbereiding vloeit voort dat de wetgever misbruiken wilde tegengaan die in bepaalde rechtsplegingen zouden zijn begaan. Die parlementaire voorbereiding toont evenwel niet precies aan - en het Hof ziet niet in - welke misbruiken zouden moeten worden tegengegaan.

De bekritiseerde maatregel is niet objectief en redelijk verantwoord.

4.3. De betwiste bepaling schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*).

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 43, § 2, van de bij het koninklijk besluit van 30 april 1962 gecordineerde dienstplichtwetten, zoals gewijzigd bij artikel 15 van de wet van 1 december 1976 tot wijziging van de op 30 april 1962 gecoördineerde dienstplichtwetten, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikelen 6 en *6bis*), in zoverre het advocaten uitsluit om dienstplichtigen bij te staan of te vertegenwoordigen op terechtzittingen van de herkeuringsraden.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 22 maart 1994, door het Hof samengesteld uit voorzitter L. De Grève, wnd. voorzitter L. François, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, P. Martens, Y. de Wasseige en J. Delruelle, wegens wettige verhindering van voorzitter M. Melchior de uitspraak van huidig arrest, waarover hij mede heeft beraadslaagd, bij te wonen.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève